

Το πρόβλημα της πείνας στη

ΡΩΜΗ (ιδ. ανταπόκριση)

Συνέρχεται αυτές τις μέρες στη Ρώμη, με συμμετοχή εκπροσώπων από εκατόν πενήντα χώρες του κόσμου μία βαρυσήμαντη διάσκεψη. Τήν οργάνωσε ο ΟΗΕ σε συνεργασία με τη FAO (Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας) για να μελετήσει τα προβλήματα της διατροφής της ανθρωπότητας και για να καταστρώσει μία «στρατηγική» άγωνα κατά της πείνας που μαστιάζει ευρύτατες περιοχές του πλανήτη μας.

Η διάσκεψη αποφασίστηκε από τα Ηνωμένα Έθνη ύστερα από τις διαπιστώσεις των εμπειρογνημόνων για τη δραματικότητα της επισιτιστικής κατάστασης στις φτωχές χώρες του κόσμου και τις έντονες προειδοποιήσεις τους για τις τρομακτικές διαστάσεις που θα προσλάβει το φαινόμενο της πείνας στα προσεχή χρόνια.

«Σε λίγο — προειδοποίησε ο καθηγητής Σνόου — πολλά εκατομμύρια άνθρωποι θα πεθάνουν από πείνα στις φτωχές χώρες, κάτω από τα μάτια μας. Και μεις θα τους κοιτάμε να πεθαίνουν στην τηλεόραση».

Τά στοιχεία που έφεραν στο φως οι εμπειρογνώμονες του ΟΗΕ που προετοίμασαν τη διάσκεψη, καθώς και η εισήγηση του γενικού γραμματέα του ΟΗΕ, Βαλντχάιμ, και των άλλων όμιλητών, είναι κυριολεκτικά συγκλονιστικά και δέν αφήνουν περιθώρια αισιοδοξίας: Δίνουν την εικόνα μιάς χωρίς προηγούμενο ανθρώπινης τραγωδίας, που τη ζούν σήμερα εκατοντάδες εκατομμύρια άνθρωποι στον κόσμο της υπανάπτυξης, ενώ ταυτόχρονα διαγράφουν μία προοπτική ακόμη πιο τρομακτική για τα προσεχή χρόνια, αν δε

η έλλειψη τροφίμων στις φτωχές χώρες είναι ο πικρός καρπός της αποικιοκρατικής και ιμπεριαλιστικής κυριαρχίας. Η λύση του τρομακτικού αυτού προβλήματος προϋποθέτει την κατάκτηση της οικονομικής και πολιτικής ανεξαρτησίας των υπό ανάπτυξη χωρών. Οι ΗΠΑ πρέπει να πάψουν να χρησιμοποιούν τα τρόφιμα ως όπλο πολιτικού έκβιασμού.

ληφθούν επείγοντα μέτρα. Τά στοιχεία αυτά λένε ότι θρισκόμαστε μπροστά σε μία σοβαρότατη παγκόσμια κρίση, εξ αιτίας της έλλειψης ειδών διατροφής, που ήδη δημιουργεί αμέτρητα θύματα, στην Ασία, την Αφρική, τη Λατινική Αμερική.

Διακόσια εκατομμύρια παιδιά — αναφέρουν τά ντοκουμέντα του ΟΗΕ — πλήττονται σήμερα από τον υποσιτισμό. Πεντακόσια εκατομμύρια άνθρωποι μαστιζονται από την πείνα, πράγμα που δέν τους επιτρέπει να ζούν μία φυσιολογική ζωή. Ήδη, στο Μπάγκλα Ντές — όπως είπε ο γενικός γραμματέας της FAO — χιλίοι άνθρωποι πεθαίνουν κάθε μέρα από την πείνα.

Περισσότερα για ζώα, λιγότερα για ανθρώπους

Τά αποθέματα δημητριακών που υπάρχουν στη γη εξαντλούνται κατά τρόπο τρομακτικό. Στά 1960 υπήρχαν αποθέματα που μπορούσαν να εξασφαλίσουν τη διατροφή. Τά υπόλοιπα διατέθησαν για εκατό ημέρες. Στά 1972 έφθαναν για 19 ημέρες. Και στά 1974, μόλις φθάνουν για 3—4 μέρες.

Αλλά και οι αριθμοί αυτοί γίνονται ακόμη πιο τρομακτικοί, αν ληφθεί υπ' όψη τό πως κατανέμονται αυτές οι ποσότητες. Γιατί κι εδώ υπάρχει ή άδυσσος, ανάμεσα στον ανεπτυγμένο κόσμο και στον υπό ανάπτυξη, ή όπως λένε τώρα, ανάμεσα στο «κέντρο» και την «περιφέρεια» του παγκόσμιου οικονομικού καπιταλιστικού συστήματος. Νά ένα συγκλονιστικό στοιχείο που αναφέρεται στα ντοκουμέντα του ΟΗΕ: Στά 1970 ή κατ' άτομο συνολική κατανάλωση δημητριακών στις χώρες που βρίσκονται στο στάδιο της ανάπτυξης — με εξαίρεση την Κίνα — ήταν 170 κιλά. Και αυτά χρησιμοποιήθηκαν στο σύνολό τους σχεδόν για την άμεση διατροφή των ανθρώπων. Τόν ίδιο χρόνο, στις ΗΠΑ και τον Καναδά, ή κατ' άτομο κατανάλωση έφτασε τά 1000 κιλά. Αλλά απ' αυτά μόνο τά 70 χρησιμοποιήθηκαν για την άμεση διατροφή του παγκόσμιου πληθυσμού για τη διατροφή των ζώων που προορίζονται να δίνουν κρέας.

Αυτή είναι σε πολύ γενικές γραμμές ή κατάσταση σήμερα στον κόσμο από την άποψη του επισιτισμού. Ο ΟΗΕ προειδοποιεί ότι ή κατάσταση θα γίνει κυριολεκτικά «καταστροφική» αν ως τό τέλος του αιώνα μας ή αγροτική παραγωγή ειδών διατροφής δε διπλασιαστεί.

Πώς μπορεί όμως να γίνει αυτό; Πώς θα γλυτώσουν οι εκατοντάδες εκατομμύρια άνθρωποι από τό θάνατο της πείνας; Αυτό ει-

Παγκόσμια Διασκεψη Ρωμης

ως τό τέλος τοῦ αἰώνα μας ἡ ἀγροτική παραγωγή εἰδῶν διατροφῆς δέ διπλασιαστῆι.

Πῶς μπορεῖ ὅμως νά γίνει αὐτό; Πῶς θά γλυτώσουν οἱ ἑκατοντάδες ἑκατομμύρια ἄνθρωποι ἀπό τό θάνατο τῆς πείνας; Αὐτό εἶναι τό ἐρώτημα στό ὅποιο κλήθηκε νά δώσει ἀπάντηση ἡ παγκόσμια διάσκεψη τῆς Ρώμης. Ἄλλά αὐτό εἶναι ἐπίσης τό ἐρώτημα πάνω στό ὅποιο ἐκδηλώθηκαν ἤδη οἱ ὀξύτερες διαφωνίες ἀνάμεσα στόν ὑπερανπτυγμένο καπιταλιστικό κόσμο, πού ἐξεπροσώπησε στή διάσκεψη ὁ ὑπουργός Ἐξωτερικῶν τῶν ΗΠΑ, Κίσεινγκερ, ἀπό τή μιὰ μεριά, καί στόν Τρίτο Κόσμο καθῶς καί στόν κόσμο τοῦ Σοσιαλισμοῦ, ἀπό τήν ἄλλη.

«Ποιός φταίει; Ποιός φταίει;»

Ἡ ἐξήγηση τοῦ φαινομένου τῆς πείνας, κατὰ τοὺς ἐκπροσώπους τοῦ ἀνεπτυγμένου καπιταλιστικοῦ κόσμου, ὀφείλεται στή δημογραφική πίεση, δηλαδή στή μεγάλη ἀύξηση τοῦ πληθυσμοῦ στίς ὑπό ἀνάπτυξη χώρες, καί στήν ἔλλειψη ἐπενδύσεων στήν ἀγροτική οἰκονομία αὐτῶν τῶν χωρῶν, σέ συνδυασμό μέ τίς καιρικές συνθήκες.

Κατά τοὺς ἐκπροσώπους τοῦ σοσιαλιστικοῦ κόσμου, ἡ πείνα εἶναι τό τερατώδες ἀποτέλεσμα τῆς καταλήστευσης εὐρυτάτων ζωνῶν τῆς γῆς ἀπό τήν ἀποικιοκρατία καί τόν ἰμπεριαλισμό. Εἶναι ὁ πικρὸς καρπὸς τῆς ἀδηφάγας τῶν πολυεθνικῶν ἐταιρειῶν, πού ἐνῶ ἀπό τή μιὰ μεριά λεηλατοῦν τίς πρῶτες ὕλες, τοποθετοῦν ἀπό τήν ἄλλη τίς ἐπενδύσεις τους ὄχι σέ περιοχές κατάλλ-

ηλες γιά τήν παραγωγή εἰδῶν διατροφῆς γιά τόν πληθυσμό αὐτῶν τῶν ζωνῶν, ἀλλά σέ περιοχές πού εἶναι κατάλληλες γιά τήν καλλιέργεια προϊόντων χρήσιμων γιά τίς χώρες τοῦ «κέντρου», πού ἀποδίδουν μεγαλύτερα κέρδη. Στήν Ἀφρική ἑκατομμύρια ἑκτάρια γῆς ἔμειναν ἀκαλλιέργητα ἀκριθῶς γιατί ἡ καλλιέργεια δημητριακῶν δέ συνέφερε τίς ξένες ἐταιρίες. Ἔτσι αὐτή ἡ ἀγροτική ἡπειρος ἀναγκάζεται νά αὐξάνει τίς εἰσαγωγικές τροφίμων ἀπό τό ἐξωτερικό, μέ ἀποτέλεσμα τήν ἀνεργία, τήν πείνα καί τήν ἐξάρτηση ἀπό τοὺς ξένους προμηθευτές.

Ἀπόδειξη τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ πείνα δέν εἶναι ἀποτέλεσμα τοῦ «ὑπερπληθυσμοῦ» ἢ τῶν μετεωρολογικῶν συνθηκῶν ἀποτελεῖ ἡ κατάσταση στήν Κίνα. Ἡ χώρα αὐτή τῶν 800 ἑκατομμυρίων ψυχῶν, εἶναι ἡ μόνη ἀνάμεσα σ' ὅλες τίς ὑπό ἀνάπτυξη χώρες, πού ἔλυσε τό πρόβλημα τῆς διατροφῆς καί ἐξάλειψε τήν πείνα.

Ἄ Κίσεινγκερ

Στήν ἐμιλία του ὁ Χένρυ Κίσεινγκερ προσπάθησε νά ρίξει τήν εὐθύνη γιά τήν παγκόσμια οικονομική κρίση στίς χώρες - παραγωγούς πετρελαίου, οἱ ὅποιες, εἶπε, αὐξάνοντας τήν τιμὴ τοῦ πετρελαίου, ἔθεσαν σέ κίνηση τόν μηχανισμό τοῦ πληθωρισμοῦ, διατάραζαν τήν ἰσορροπία τῶν ἐμπορικῶν ἰσοζυγίων καί ἐμείωσαν τήν ἰκανότητα τῶν ὑπό ἀνάπτυξη χωρῶν νά ἀγοράζουν τρόφιμα μέ τίς αὐξημένες τιμές. Καί ὅρασε σά φάρμακο γιά τή θεραπεία τοῦ κακοῦ νά αὐξηθεῖ ἡ παραγωγή εἰδῶν διατροφῆς

στίς χώρες πού ἐξάγουν τέτοια εἶδη, νά βοηθήσουν δέ παράλληλα τίς φτωχές χώρες, οἱ χώρες πού παράγουν καί ἐξάγουν πετρέλαιο καί πού ἔχουν συσσωρεύσει χρηματικά ἀποθέματα.

Ἡ προσπάθεια αὐτή τοῦ Κίσεινγκερ νά ρίξει τίς εὐθύνες στίς πετρελαιοπαραγωγούς χώρες καί νά τίς φέρι σέ ἀντίθεση μέ τίς ἄλλες ὑπό ἀνάπτυξη χώρες, προκάλεσε θύελλα διαμαρτυριῶν, ἐκ μέρους τῶν χωρῶν τοῦ Τρίτου Κόσμου. Φρονίμως ποιῶν ὁ Κίσεινγκερ ἔφυγε ἀμέσως μετά τήν ἐκφώνηση τοῦ λόγου του καί δέν ἔμεινε νά ἀκούσει τό ἀνελέητο σφυροκόπημα πού ὑπέστησαν οἱ θέσεις του στή διάσκεψη.

Νά τί εἶπαν ἐκεῖνοι πού πήραν κατόπιν τό λόγο:

• Ὁ ὑπουργός Γεωργίας τῆς Σαουδικῆς Ἀραβίας (πού κανεῖς δέ μπορεῖ νά τόν κατηγορήσει γιά ἀντιαμερικανισμό): Ἡ αὐξηση τῆς τιμῆς τοῦ πετρελαίου ἐπηρεάσει μόνο κατὰ 3% τόν παγκόσμιο πληθωρισμό. Ἡ αὐξηση αὐτή ἦταν ἓνα μέτρο γιά νά ἀποκατασταθεῖ μιὰ ἰσορροπία στήν ἀισότητα τῶν ἀνταλλαγῶν. Ἐπί χρόνια οἱ βιομηχανικά ἀνεπτυγμένες χώρες ἐκμεταλλεύονταν τίς φυσικές πηγές πλοῦτου τῶν καθυστερημένων χωρῶν καί ἀντλοῦσαν ἀπ' αὐτές κολοσιαία κέρδη.

• Ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἰράν: Τώρα μᾶς κατηγοροῦν γιατί αὐξήσαμε τήν τιμὴ τοῦ πετρελαίου καί γιατί ἔχουμε χρηματικά ἀποθέματα. Ἄλλά τί θά ἔκαναν ἂν εἶχαμε ἀκολουθήσει τήν πολιτική τῆς μειώσεως τῆς

παραγωγής, πού ακολουθούν οι ΗΠΑ στον τομέα της διατροφής για να κρατούν ψηλά τις τιμές και να ελέγχουν τις αγορές:

• Ο υπουργός Γεωργίας της Ύνδίας: Η κατάσταση από την οποία υποφέρουν οι υπό ανάπτυξη χώρες είναι αποτέλεσμα της αποικιοκρατικής και ιμπεριαλιστικής εκμετάλλευσης. Όταν ζητούμε από τις ανεπτυγμένες χώρες να μας βοηθήσουν να δγούμε από την κατάσταση της πείνας, δεν τους ζητούμε να κάνουν καμιά πράξη «άνθρωπισμού», αλλά τους ζητούμε να εξοφλήσουν ένα μέρος του χρέους που έχουν απέναντί μας από την εκμετάλλευση στην οποία μας υπέβαλλαν.

• "Αν ως τώρα είχαμε ανάγκη να εισάγουμε τρόφιμα, αν δεν αναπτύξαμε την αγροτική μας παραγωγή, αυτό δεν έγινε γιατί μας έλειψε ή θάλαση, ούτε γιατί μας έλειψαν οι ικανότητες, ούτε γιατί έφταιζαν οι καιρικές συνθήκες. Αυτό συνέβη γιατί η οικονομία μας καταδραστηρόθηκε από την αποικιακή και ιμπεριαλιστική κυριαρχία, είπε ο εκπρόσωπος της Γκάνας.

Και ο εκπρόσωπος του Καμερόν συμπλήρωσε απευθυνόμενος προς όρισμένες βιομηχανικά ανεπτυγμένες χώρες:

Τώρα ανακαλύπτετε τη σημασία της αγροτικής παραγωγής. Αλλά ξεχνάτε πώς η αγροτική παραγωγή απαιτεί τεράστιους πόρους, ανεπτυγμένη τεχνολογία, λιπάσματα, αγροτικές μηχανές, κλπ. κλπ., πράγματα που οι χώρες του Τρίτου Κόσμου δεν έχουν. Απαιτεί δηλαδή προϊόντα που πρέπει να τα αγοράσουμε από τις βιομηχανικά ανεπτυγμένες χώρες.

• Για τις τιμές αυτών των προϊόντων που είναι απαραίτητα για την αγροτική παραγωγή — πήρε το λόγο ο εκπρόσωπος της Αλγερίας — δε μιλούν. Κι όμως αυτές έχουν ανεβαί περισσότερο από όσο το πετρέλαιο.

• Ο αντιπρόσωπος της σοσια-

λιστικής Κούδας, Ραφαέλ Ροντριγκουέζ, αναπληρωτής - πρωθυπουργός, υποστήριξε το δικαίωμα των υπό ανάπτυξη χωρών και των χωρών - παραγωγών πετρελαίου να υπερασπιστούν το φυσικό τους πλούτο για να μη γίνονται πιά αυτές αντικείμενο παράνομου πλουτισμού εκ μέρους των αποικιοκρατικών και ιμπεριαλιστικών δυνάμεων, των μονοπωλίων τους, των διεθνών εταιριών. Αντιθέτως, είπε, ο αγώνας των χωρών - παραγωγών πετρελαίου για μία δίκαιη τιμή, αντιπροσωπεύει μία μεγάλη βοήθεια, ώστε και ο θωξίτης, και το νικέλιο και ο χαλκός και η ζάχαρη και ο καφές και το κακάο να έχουν δίκαιες τιμές που να καταργούν την ανισότητα των ανταλλαγών.

• Ο αντιπρόσωπος της Κίνας χαρακτήρισε «άνοητο» τον ισχυρισμό ότι οι τιμές των τροφίμων ανέβηκαν επειδή ανέβηκε η τιμή του πετρελαίου. Η πάλη των χωρών - παραγωγών πετρελαίου, έτόνισε, είναι μία φάση της πάλης αυτών των λαών για την οικονομική τους ανεξαρτησία. Και εάν τέτοια πρέπει να υποστηριχτεί. Υπενθουμίζοντας τις έμπειριές της κινεζικής επανάστασης, ο Κινέζος αντιπρόσωπος τόνισε την ανάγκη, όπως οι υπό ανάπτυξη χώρες ενεργοποιήσουν όλους τους πόρους των και συγκεντρώσουν όλη τους τη δραστηριότητα για να φτάσουν σε μία αυτόρκεια και στην πραγματική τους ανεξαρτησία. Αυτό — πρόσθεσε — δε σημαίνει ότι πρέπει να άρνηθούμε τη διεθνή βοήθεια που πρέπει να δώσουν κυρίως οι ανεπτυγμένες χώρες που ώφεληθηκαν από την καταλήστευση του Τρίτου Κόσμου. Αλλά η βοήθεια αυτή δεν πρέπει σε καμιά περίπτωση να δημιουργεί συνθήκες πολιτικής εξάρτησης.

Νά μειωθούν οι έξοπλιομοί

• Ο αντιπρόσωπος της Σοβιετικής Ένωσης καθώς και οι άν-

τιπρόσωποι των άλλων ευρωπαϊκών σοσιαλιστικών χωρών πρότειναν να μειωθούν κατά 10% οι στρατιωτικές δαπάνες και τα ποσά που έτσι θά εξοικονομηθούν να διατεθούν στις υπό ανάπτυξη χώρες και κυρίως σε κείνες που έχουν επείγουσα ανάγκη για την αντιμετώπιση του προβλήματος της πείνας. Η λύση του επισιτιστικού προβλήματος, είπε ο σοβιετικός εκπρόσωπος, εξαρτάται κυρίως από την ειρήνη και τη διεθνή ασφάλεια, από τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων άφοπλισμού και τη μείωση των στρατιωτικών προϋπολογισμών.

Τό συμπέρασμα από τη συζήτηση που διεξήχθη μέχρι σήμερα στη διάσκεψη είναι ότι για να αλλάξει η κατάσταση της πείνας πρέπει να αλλάξουν οι σχέσεις μεταξύ του «κέντρου» και της «περιφέρειας» του καπιταλιστικού συστήματος. Νά πάψει να χρησιμοποιείται η χορήγηση τροφίμων ως όπλο πολιτικής εξάρτησης των υπό ανάπτυξη χωρών από τις οικονομίες των ανεπτυγμένων. Νά αφαιρεθεί αυτό τό όπλο πολιτικού εκδικασμού από τά χέρια των ΗΠΑ. Έκείνο που χρειάζεται με άλλα λόγια είναι να καταστρωθεί μία νέα στρατηγική που να βασίζεται στη μαζική και ραγδαία ανάπτυξη της αγροτικής παραγωγής των υπό ανάπτυξη χωρών. Οι χώρες αυτές να θέσουν στο κέντρο της οικονομικής τους πολιτικής την αγροτική οικονομία, στην οποία πρέπει να επενδυθούν κεφάλαια και να χρησιμοποιηθούν οι πιο σύγχρονες τεχνολογικές μέθοδοι. Σ' αυτές τις επενδύσεις, ή πλειοψηφία των αντιπροσώπων της διάσκεψης καλεί να συμβάλουν οι ανεπτυγμένες χώρες καθώς και οι χώρες - παραγωγοί πετρελαίου.

Οι εργασίες της διάσκεψης προβλέπεται ότι θά τελειώσουν σήμερα Σάββατο 16 Νοεμβρίου.